

ΑΠΟΨΕΙΣ

Πίσω από την εκτόξευση των κενών θέσεων εργασίας

Φωτ. shutterstock

Τρ 02/07/2024, 00:01

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΛΚΙΔΗΣ

Των Σταύρου Δ. Μαλκίδη και Θεόδωρου Παναγιωτίδη

Το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας (job vacancy rate) μετράει το ποσοστό των συνολικών θέσεων που είναι κενές. Ως κενή θέση εργασίας ορίζεται μια αμειβόμενη θέση εργασίας που έχει δημιουργηθεί πρόσφατα, είναι κενή ή πρόκειται να κενωθεί: για την οποία ο εργοδότης λαμβάνει ενεργά μέτρα και είναι διατεθειμένος να λάβει περαιτέρω μέτρα για την εξεύρεση κατάλληλου υποψηφίου εκτός της οικείας επιχείρησης, και την οποία ο εργοδότης προτίθεται να καλύψει είτε αμέσως είτε εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Τα τελευταία δεδομένα της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας για την αγορά εργασίας κατέδειξαν μια αξιοσημείωτη αύξηση των κενών θέσεων εργασίας. Παρότι η έκταση του φαινομένου δεν γνωρίζει προηγούμενο από το 2014 που ξεκινάει η καταγραφή της στατιστικής, εντούτοις είναι σημαντικό να διευκρινιστούν δύο παράγοντες. Αρχικά, το φαινόμενο αυτό αποτελεί την κορύφωση μιας διαδικασίας που ξεκίνησε μετά το άνοιγμα από την πανδημία, με άγνωστες προς το παρόν τη διάρκεια και την οξύτητά του. Δεύτερον, άγγιξε σχεδόν όλες τις ανεπτυγμένες οικονομίες στη μετα-εγκλεισμό εποχή. Βεβαίως σημαντική ήταν η ετερογένεια ανά χώρα ως προς: (1) την ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας αλλά και (2) το αν συντελούνταν δομικές ή βραχυπρόθεσμες μεταβολές στην ισορροπία της αγοράς εργασίας. Στην περίπτωση της Ελλάδας το φαινόμενο αυτό σχετίζεται με δομικά προβλήματα στα χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού ενόσω η ανεργία μειώνεται και η ζήτηση εργασίας από επιχειρήσεις παραμένει εύρωστη. Να σημειώσουμε ότι στην οικονομική ορολογία οι επιχειρήσεις ζητούν εργασία (ζήτηση) και τα νοικοκυριά την προσφέρουν (προσφορά).

Για να γίνουν κατανοητές αυτές οι θέσεις παραθέτουμε, αρχικά, το αντιπαράδειγμα των ΗΠΑ, που είχαν και αυτές εκτόξευση των κενών θέσεων εργασίας, αλλά συνιστούσαν περίπτωση βραχυχρόνιας ανισορροπίας. Η οξύτητα του φαινομένου μάλιστα ήταν τέτοια, ώστε τον Μάιο του 2022 υπήρχαν δύο κενές θέσεις για κάθε έναν άνεργο στην αγορά εργασίας. Αυτό συνέβη καθώς η οικονομία είχε ήδη χαμηλή ανεργία και η γρήγορη ανάκαμψη συνδυάστηκε με απόσυρση ενός μέρους του δυναμικού από την αγορά εργασίας. Η υγειονομική ανασφάλεια έκανε μέρος των εργαζομένων απρόθυμο να εργαστεί «διακινδυνεύοντας» την υγεία του, τα ιστορικά υψηλά του χρηματιστηρίου επέτρεψαν την πρόωση συνταξιοδότηση μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων και η γενναία δημοσιονομική υποστήριξη των καταναλωτών έκανε εφικτή τη μεγαλύτερη παραμονή τους δίχως εργασία. Γίνεται φανερό ότι καθώς η δημοσιονομική και η νομισματική υποστήριξη υποχωρούν και η πανδημία έχει μείνει οριστικά πίσω μας, ένα μεγάλο μέρος επέστρεψε στην αγορά εργασίας και η ανισορροπία έχει αποκατασταθεί. Επιβεβαιώνεται συνεπώς η εικασία των οικονομολόγων ότι επρόκειτο για παροδική ανισορροπία.

Η περίπτωση της Ελλάδας, απεναντίας, παρουσιάζει τα αντίθετα χαρακτηριστικά. Η ζήτηση εργασίας από τις επιχειρήσεις είναι αυτή που τρέχει με υψηλότερο ρυθμό από την προσφορά των νοικοκυριών, ενώ όσο το ποσοστό ανεργίας μειώνεται, η πλήρωση των κενών θέσεων καθίσταται δυσκολότερη. Το βασικότερο όμως είναι ότι λανθάνουν κυρίως δομικοί παράγοντες και όχι κάποια ισχυρή βραχυπρόθεσμη ανισορροπία. Η ενδιάμεση τιμή της ανεργίας από την αρχή της δεκαετίας του 1990 μέχρι την κρίση του 2008 κυμαινόταν στο 10%. Όταν συνεπώς μετά την πανδημία η οικονομία παρουσίασε θετικούς ρυθμούς μεγέθυνσης με ισχυρή δυναμική σε υπηρεσίες και μεταποίηση, και με την ανεργία το 2023 να κινείται κοντά στο 11%, άρχισαν σταθερά να δημιουργούνται κενές θέσεις που δεν μπορούσαν εύκολα να καλυφθούν με εργαζομένους των απαιτούμενων προσόντων.

Η Ελλάδα διαθέτει ένα ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό που υστερεί αρκετά σε σχέση με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ και παρουσίασε αναιμική αύξηση από τα προ 2020 επίπεδα. Στα ίδια χαμηλά επίπεδα παραμένει και ο λόγος εργαζομένων προς συνολικό πληθυσμό, με τις γυναίκες να βρίσκονται ακόμη χαμηλότερα ως προς τη συμμετοχή τους. Έτσι, σε πρώτο επίπεδο ο αριθμός των ανθρώπων που είτε εργάζονται είτε είναι άνεργοι, αλλά αναζητούν εργασία, παραμένει σχετικά μικρός και περιορίζει την ικανότητα πλήρωσης των κενών θέσεων.

Ενας επιπλέον παράγοντας που πρέπει να τονιστεί είναι η αναντιστοιχία δεξιοτήτων που διαθέτει το εργατικό δυναμικό σε σχέση με τα προσόντα που ζητούνται από τις επιχειρήσεις. Το γεγονός αυτό είναι ευρύτερα γνωστό στον επιχειρηματικό κόσμο και μπορεί να καταδειχθεί στον δείκτη δυσαρμονίας δεξιοτήτων του ΟΟΣΑ. Στον συγκεκριμένο δείκτη η Ελλάδα διαθέτει αρκετά υψηλότερη απόκλιση από την Ευρώπη των «27» σε σχέση με παρόμοιες οικονομίες, όπως Ιταλίας, Ισπανίας και Πορτογαλίας. Επιπρόσθετα, η αύξηση στις κενές θέσεις είναι δυνατό να σχετίζεται με την ανάπτυξη της τεχνολογίας που κατέστησε τη δημοσιοποίηση θέσεων σημαντικά φθνότερη (ηλεκτρονικές πλατφόρμες, διαδικτυακές συνεντεύξεις) για τις επιχειρήσεις. Αυτό μπορεί να οδήγησε εργοδότες να δημοσιεύουν κενές θέσεις προκειμένου να έχουν την επιλογή να προσλαμβάνουν αν παρουσιαστούν εργαζόμενοι με εξαιρετικά προσόντα.

Τέλος, σε έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υποστηρίζεται πως τμήμα των νέων θέσεων εργασίας θα μπορούσε να πηγάζει από τη μεσοπρόθεσμη ανάγκη αναδιάρθρωσης του σετ δεξιοτήτων που χρειάζονται οι επιχειρήσεις (όπως ψηφιακές δεξιότητες) και όχι από ανάγκη πρόσληψης για κάλυψη της τρέχουσας ζήτησης. Η ερμηνεία αυτή εδράζεται στην παρατήρηση ότι τα τελευταία χρόνια οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού αυξήθηκαν ταχύτερα στα κράτη-μέλη όπου ο ενεργός πληθυσμός γερνάει ταχύτερα (όπως η Ελλάδα). Αυτό υποδηλώνει ότι η προοπτική αντιμετώπισης μεγαλύτερων αναγκών αναπλήρωσης εργαζομένων τα επόμενα χρόνια μπορεί να έχει πυροδοτήσει μέρος της αύξησης των κενών θέσεων ήδη στο παρόν.

Ως κύρια και άμεση συνέπεια του φαινομένου αυτού, οι εργαζόμενοι μπορεί να δουν μια αύξηση των αποδοχών τους, η οποία ίσως κρίνεται θετική λόγω της μείωσης της αγοραστικής δύναμης των τελευταίων χρόνων. Παρ' όλα αυτά, μακροπρόθεσμα το φαινόμενο αυτό κρύβει κινδύνους για την επίτευξη ισχυρών και διατηρήσιμων ρυθμών μεγέθυνσης από την ελληνική οικονομία.

* Ο Σταύρος Δ. Μαλκίδης είναι Hayek fellow στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης.

Ο Θεόδωρος Παναγιωτίδης είναι Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

** Το άρθρο δημοσιεύτηκε αρχικά στην Καθημερινή της Κυριακής.

[Ακολουθήστε το Money Review στο Google News](#)

TAGS

[Απασχόληση](#) [Ανεργία](#) [Προσλήψεις](#)

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

[Company profile](#)

[Ταυτότητα](#)

[Επικοινωνία](#)

[Δελτία Τύπου](#)

[Όροι χρήσης](#) : [Πολιτική Προστασίας Δεδομένων](#) : [Πολιτική cookies](#) : [© 2020 Moneyreview.gr](#)

[POWERED BY](#)

[CONTRIBUTED BY CANTALOOP](#)